

Golub-Dobrzyń 19.03.2023

Krzysztof Skrzyniecki
Radny Rady Miasta
Golubia-Dobrzynia

Pani Monika Kwidzyńska
Przewodnicząca Rady Miasta
Golubia-Dobrzynia

Interpelacja w sprawie budowy schronów i ukryć doraźnych na potrzeby ludności.

Szanowni Państwo Radni,

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. przepisów ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, na gminy nałożono obowiązek utworzenia systemu ewidencji, utrzymywania oraz budowania schronów i miejsc doraźnego schronienia na potrzeby ludności. Zgodnie z tymi regulacjami, organy właściwe ds. ochrony ludności – wójt, burmistrz lub prezydent miasta – są zobligowane do zaplanowania odpowiedniej liczby i pojemności obiektów zbiorowej ochrony, uwzględniając liczbę mieszkańców oraz przewidywane zagrożenia, takie jak klęski żywiołowe, działania terrorystyczne czy wojenne. Przepisy wskazują również na konieczność zapewnienia wsparcia finansowego dla realizacji tych zadań, co otwiera możliwości pozyskania środków rządowych na ten cel.

Ustawa precyzuje, że budowle ochronne (schrony i ukrycia) oraz miejsca doraźnego schronienia powinny spełniać określone wymagania techniczne i lokalizacyjne, w tym odpowiednią wytrzymałość, ochronę przeciwpożarową, wentylację, wyjścia ewakuacyjne, zaopatrzenie w energię i wodę, a także odprowadzanie ścieków. Dodatkowo, obiekty te

powinny być projektowane jako konstrukcje podwójnej funkcji, umożliwiające ich codzienne wykorzystanie zgodnie z potrzebami właścicieli lub zarządców.

W kontekście powyższych wymogów pragnę przedstawić dwie propozycje, które mogą stanowić punkt wyjścia do dyskusji na forum Rady Miasta w celu wypracowania koncepcji realizacji tych obowiązków:

1. Budowa garaży podziemnych w parku miejskim jako schronu.

Proponuję rozważenie przebudowy parku miejskiego w centrum miasta i stworzenie tam podziemnych garaży, które priorytetowo pełniłyby funkcję schronu. Taki obiekt mógłby zostać zaprojektowany w sposób umożliwiający jego codzienne wykorzystanie jako parking, a w razie potrzeby służyć jako miejsce zbiorowej ochrony. Lokalizacja w centrum miasta zapewniłaby łatwy dostęp dla mieszkańców oraz możliwość szybkiego połączenia komunikacyjnego z kluczowymi instytucjami, takimi jak Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta i Urząd Gminy. Przebudowa parku pozwoliłaby również na uporządkowanie tego terenu i stworzenie nowoczesnej przestrzeni, spełniającej zarówno wymogi ochrony ludności, jak i estetyczne oczekiwania społeczności lokalnej.

2. Budowa garaży podziemnych pod istniejącym parkingiem przy Urzędzie Miasta

Drugą propozycją jest wykorzystanie wybrukowanego terenu parkingu obok Urzędu Miasta do budowy podziemnych garaży, które mogłyby pełnić funkcję schronu. Choć w tym przypadku przestrzeń przeznaczona na schron mogłaby być mniejsza niż w przypadku parku miejskiego, rozwiązanie to wymagałoby mniejszych nakładów na przebudowę otoczenia i mogłoby być szybsze w realizacji. Bliskość Urzędu Miasta dodatkowo podkreśla zasadność tej lokalizacji.

Obie propozycje wpisują się w ideę projektowania obiektów podwójnej funkcji, co jest zgodne z wytycznymi ustawy. Warto również zwrócić uwagę na planowane przeznaczenie środków rządowych na tego typu inwestycje. W związku z tym zasadne wydaje się jak najszybsze rozpoczęcie prac nad koncepcją, aby gmina mogła skutecznie aplikować o dofinansowanie i przygotować się do realizacji zadania.

Zachęcam Państwa do rozważenia przedstawionych propozycji oraz otworzenia dyskusji na temat najkorzystniejszych rozwiązań dla naszej społeczności. Jestem przekonany, że wspólne wypracowanie strategii pozwoli nam nie tylko spełnić ustawowe obowiązki, ale także zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców i efektywnie wykorzystać dostępne możliwości finansowe.

Poniżej definicje pojęć oraz opis budowli ochronnych

Podział obiektów zbiorowej ochrony

W celu ochrony ludności przed skutkami zagrożeń, w szczególności klęsk żywiołowych, działań terrorystycznych lub działań wojennych ustawa przewiduje następujące obiekty zbiorowej ochrony:

1. **budowle ochronne**: schrony (budowle ochronne o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażone w urządzenia filtrowentylacyjne, stosowane przy budowie przydomowych schronów, jako materiały lub technologie o przeznaczeniu na rynek cywilny, lub pochłaniacze regeneracyjne) i ukrycia (budowle ochronne o konstrukcji niehermetycznej);
2. **miejsca doraźnego schronienia** (obiekty budowlane przystosowane do tymczasowego ukrycia ludzi oraz ukrycia doraźne wolnostojące).

Budowle ochronne i miejsca doraźnego schronienia **powinny spełniać wymagania określone w przepisach budowlanych, a ponadto wymagania techniczne i lokalizacyjne** (w szczególności posiadać odpowiednią wytrzymałość, środki przeciwpożarowe, wentylację, wyjścia ewakuacyjne, zaopatrzenie w energię i wodę, odprowadzanie ścieków i rozwiązania służące przetrwaniu osób znajdujących się w budowlu ochronnej oraz spełniać Polskie Normy) oraz być zaprojektowane jako obiekty podwójnej funkcji, w sposób umożliwiający ich wykorzystanie zgodnie z potrzebami właścicieli lub zarządców.

Budowle ochronne dzielą się na dwie główne kategorie: **schrony i ukrycia**.

Schron

Schron to budowla ochronna o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, zaprojektowana w celu zapewnienia ochrony osób, urządzeń, zapasów materiałowych lub innych dóbr przed różnorodnymi czynnikami rażenia działającymi ze wszystkich kierunków. W zależności od poziomu odporności wyróżnia się:

1. **Schrony kategorii P (podstawowej odporności)** – chronią przed:
 - a) nadciśnieniem fali uderzeniowej o wartości $\Delta p_m \geq 0,03$ MPa,
 - b) skutkami wstrząsów,
 - c) obciążeniami wtórnymi, np. spadającymi elementami konstrukcji czy zagruzowaniem,

- d) odłamkami bomb i pocisków,
 - e) promieniowaniem przenikliwym z opadu radioaktywnego (współczynnik osłabienia $K \geq 100$),
 - f) pożarami w budynku i jego otoczeniu,
 - g) bojowymi środkami trującymi, a przy odpowiednim wyposażeniu także przed innymi substancjami toksycznymi.
2. **Schrońy kategorii A (podwyższonej odporności)** – spełniają wymagania kategorii P, dodatkowo zabezpieczając przed nadciśnieniem fali uderzeniowej o wartości $\Delta p_m \geq 0,1$ MPa (w powietrzu i gruncie) oraz innymi specyficznymi czynnikami rażącymi. Stosowane są do ochrony infrastruktury o szczególnym znaczeniu.

Ukrycie

Ukrycie to budowla ochronna o konstrukcji niehermetycznej, wyposażona w podstawowe instalacje, zapewniająca ochronę przed czynnikami rażenia działającymi z określonych kierunków. Wyróżnia się następujące kategorie:

1. **Ukrycia kategorii I (podstawowej odporności)** – zabezpieczają przed:
 - a) nadciśnieniem fali uderzeniowej o wartości $\Delta p_m \geq 0,03$ MPa,
 - b) obciążeniami wtórnymi (spadające elementy, zagruzowanie),
 - c) odłamkami bomb i pocisków,
 - d) promieniowaniem przenikliwym ($K \geq 100$),
 - e) pożarami w budynku i jego otoczeniu.
2. **Ukrycia kategorii II** – zapewniają ochronę głównie przed promieniowaniem przenikliwym ($K \geq 100$), a także przed konwencjonalnymi środkami rażenia, takimi jak odłamki czy zagruzowanie.
3. **Ukrycia kategorii III (przeciwodłamkowe)** – chronią wyłącznie przed odłamkami bomb, pocisków oraz zagruzowaniem.

Naturalne ukrycia to elementy ukształtowania terenu, takie jak wąwozy, rowy czy obwałowania, które zapewniają osłonę przed czynnikami rażenia (np. odłamkami, podmuchem fali uderzeniowej) z określonych kierunków. Funkcję ukryć mogą pełnić także okopy, ziemianki lub odpowiednio przystosowane obiekty budowlane, np. piwnice, garaże podziemne, tunele czy przejścia komunikacyjne, pod warunkiem spełnienia wymogów konstrukcyjnych. Wrażliwe miejsca (wejścia, okna) zabezpiecza się workami z piaskiem lub innymi osłonami, a zbędne otwory zamurowuje.

Dodatkowe uwagi

- **Szczeliny przeciwlotnicze** (zakryte rowy) mogą być klasyfikowane jako ukrycia lub schrony w zależności od zastosowanych rozwiązań technicznych. Schrony wymagają hermetyczności i ciągłości płaszczyzn ochronnych.
- **Ochrona w ukryciach** jest ograniczona – nie zabezpieczają one przed bojowymi środkami trującymi, co wymaga stosowania indywidualnych środków ochrony w

warunkach skażenia. Chronią jednak przed odłamkami, gruzem czy promieniowaniem przenikliwym.

- **Zastosowanie ukryć** powinno być rozważne, zwłaszcza w przypadku bezpośredniej ochrony ludzi, ze względu na ich otwartą, niehermetyczną konstrukcję. W sytuacjach skażenia środowiska niezbędne są dodatkowe środki ochrony osobistej.

Formy budowli ochronnych

Schrony i ukrycia mogą być wolnostojące lub stanowić wydzielone części budynków (np. schrony w podpiwniczeniach). Z danych urzędów wojewódzkich wynika, że wiele schronów, które utraciły status z powodu przerwania ciągłości płaszczyzn ochronnych (np. przez wykonanie otworów okiennych, szybów windowych czy usunięcie drzwi hermetycznych), przekształca się w ukrycia. Takie obiekty zapewniają ograniczoną ochronę, np. przed odłamkami czy zagruzowaniem w przypadku zawalenia budynków.

Powyższe definicje i klasyfikacje mają na celu ułatwienie realizacji obowiązków wynikających z ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, zapewniając jasne wytyczne dla planowania i budowy systemu ochrony.

Z poważaniem

Krzysztof Skrzyniecki

Do wiadomości:

1. Radni Rady Miasta Golubia-Dobrzynia
2. Przewodniczący wszystkich komisji
3. Burmistrz Miasta Golubia-Dobrzynia